

Forskning på natur og friluftsliv i Norge

Av Annette Bischoff, Høgskolen i Telemark / UMB

Dette notatet er skrevet til Nordisk friluftslivsfaglig Phd-samling ved Københavns Universitet, Juni 2008.

Forskning på natur og friluftsliv i Norge er et omfattende felt med forgreninger til veldig mange forskningsområder og forskningsspørsmål. I denne sammenhengen har jeg funnet det viktig å gi et bilde av forskningsmiljøene og forskningen de siste ti årene med utgangspunkt i friluftslivsforskningen og den del av naturforskningen som omhandler menneskets relasjon til naturen. Det kan selvfølgelig problematiseres hva som er friluftslivsforskning og naturforskning, men min holdning er meget pragmatisk på dette område. Det vesentlige for meg er at vi forholder oss åpne, undrende og utforskende til menneskets relasjon til naturen (og kulturen) som den uttrykkes gjennom friluftsliv. Friluftsliv oppfatter jeg som et relasjonelt fenomen¹, det er et menneskelig uttrykk for en relasjon til naturen, kulturen, de andre og selvet – et kontekstuellt, kroppslig, fysisk og mentalt uttrykk for vårt forhold til naturen.

Friluftslivsforskningen i Norge strekker seg ikke mer end 30-40 år tilbake i tid og helt frem til slutten av 1990-tallet har omfanget på forskningen vært sparsom. I løpet av 1990 tallet og begynnelsen av 2000-tallet kommer det flere dr.grads arbeider som har relasjon til det friluftslivsfaglige felt². Disse arbeider har naturligvis hatt en vesentlig betydning for utviklingen av det friluftslivsfaglige forskningsfelt. I samme periode vokser det også frem mer og mer forskning knyttet dels til forskningsinstituttene og dels til flere ulike utdanninger ved høyskoler og universiteter (for eksempel kulturfag, geografi, etnologi, sosiologi, antropologi, lærerutdanning og friluftslivsfaglig utdanning). I perioden fra 2000 frem til i dag er den friluftslivsfaglige forskningen i stadig vekst. Dette skyldes antakelig flere forhold både knyttet til større offentlig fokus på friluftsliv i ulike sammenhenger som har utløst litt flere midler til friluftslivsfaglig forskning i hovedsak innen instituttsektoren og samtidig utviklingen av de friluftslivsfaglige studietilbudene innen universitets og høyskolesektoren³. I dag er det langt flere institusjoner som tilbyr friluftslivsfaglig utdanning og flere av disse tilbyr

¹ I tråd med Pedersen 1999

² For en oversikt på disse se Odden 2001. Etter 2001 kom Tordssons avhandling i 2003, deretter har det vært stille. Pt. er Oddens avhandling levert og ganske mange flere er på vei de kommende år.

³ Samtidig mener jeg også at det kommer vesentlig flere bidrag fra andre fagområder i denne periode enn tidligere. Menneskets relasjon til naturen er i fokus i vår tid og blir løftet frem og problematisert innen en lang rekke fagområder

mastergradsutdanning på det friluftslivsfaglige område. Det betyr videre at det er flere tilsette ved høyskoler og universiteter i vitenskaplige stillinger som har en høy friluftslivsfaglig kompetanse og som en del av stillingen har satt av tid til forskning. Selv om omfanget av forskningen er stigende er friluftslivsforskningen i høy grad knyttet til små, få og spredte forskningsmiljø og enkeltpersoner. Det er fortsatt begrensede bevilgninger til friluftslivsforskning. Det er få forskningsprogram som møter behovet for friluftslivsfaglig forskning. De viktigste programmer i regi av Norges Forskningsråd er Miljø 2015 og Strategisk instituttprogram – Friluftsliv. Miljø 2015 er et stort flerfaglig forskningsprogram hvor friluftslivsfaglige spørsmål utgjør en liten del av det større område LAND. Samlet sett er forskningen er preget av et mangfold av tema og oftest i tilknytning til andre fagfelt som naturforvaltning, kultur, skole, fritid, turisme og helse. Likeså mangfoldig som viften av tema er mangfoldet av teoretiske og metodiske tilnærminger. Det er likevel noen hovedretninger innen forskningen. Odden (2001) omhandler særlig skillet mellom den kvantitative, anvendte og forvaltningsrettete forskning og den kulturorienterte kvalitativt pregede forskning. Dette skille var veldig tydelig på 1990-tallet og i begynnelsen av 2000-tallet, og den forskningen som kan knyttes til disse to hodespor er fortsatt i dag betydelig, men ut fra forskningen de senere årene mener jeg at bildet med fordel kan utvides. De to retningene utgjør fortsatt et hovedskille, men i tillegg mener jeg at vi har sett en økt samfunnsfaglig sosiologisk forskning, en gryende pedagogisk-psykologisk forskning, en fenomenologisk-hermeneutisk forskning. Feltet vides ut og strekkes.

De ulike fagmiljø

Innen instituttsektoren finnes en stor del av friluftslivsforskningen innen instituttene knyttet til ”miljøalliansen”. Miljøalliansen er en allianse mellom Norsk Institutt for Naturforskning, Norsk Institutt for By- og Regionsforskning, Norsk Institutt for Vannforskning, Norsk Institutt for Kulturminneforskning og Norsk Institutt for Luftforskning. Men også Østlandsforskning, Vestlandsforskning og Nordlandsforskning har hatt betydelige bidrag.

Innen universitets og høyskolesektoren finnes de største forskningsmiljø på det friluftslivsfaglige felt ved Høgskolen i Telemark og Norges Idrettshøgskole, men innen dette feltet finnes det mange enkelt forskere i de mindre friluftslivsfaglige miljø (Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen Stord-Haugesund, Universitet i Agder m.fl.)

De ulike forskningsområder

I det følgende ønsker jeg å gi en kort introduksjon til de ulike forskningsområdene og forskningen de siste ti årene. Jeg har delt inn materialet i forvaltningsforskning, samfunns- og kulturorientert forskning, forskning på friluftsliv i skole og barnehage, psykologisk forskning og litt ulike smågrupper... For hvert område har jeg lagd en oversikt over de fleste forskningsbidragene *de seneste ti årene*, men jeg understreker at denne høyst sannsynlig ikke er komplett, men kan tjene som et innblikk i og en vei inn i hvert område. Det betyr også at denne oversikten ikke fanger opp den forskningen som hadde utgangspunkt i det etnologiske miljø tidlig på 1990, hvilket jeg synes er en mangel og derfor nevner det her. Tidlig på 1990 tallet fikk vi en rekke bidrag som knyttet seg til friluftsliv som det nasjonale prosjekt; nasjonal identitet, norsk turkultur, norsk væremåte – disse perspektivene har i liten grad vært aktualisert i den senere forskning (bortsett fra viktige bidrag fra Kirsti Pedersen Gurholt og Bjørn Tordsson). Sentrale forskere på områder var Heidi Richardsson, Olav Vågbø, Tove Nederlid, Ingunn Grimstad Klepp, Matti Goksør m.fl.

Forvaltningsforskning

Den forvaltningsrettete forskningen utgjør langt den største delen av natur og friluftslivsforskningen. Innen dette område finnes et mangfold av forskningstema som mange kanskje ville si ikke direkte kan sies å være friluftslivsforskning, men i mine øyne og i denne sammenhengen mener jeg de får dere relevans gjennom å være vesentlige for utforskningen av menneskets relasjon til naturen og for forståelsen av den konteksten friluftslivet utfolder seg innenfor.

Konsekvensutredninger og miljøpåvirkninger er et av de største forskningsområdene. Innen dette område finner vi konsekvensutredninger i forbindelse med opprettelse av ulike verneområder, nasjonalparker, kraftledninger, vindparker, vannkraftanlegg. Det som kartlegges og vurderes er konsekvensene for landskap (natur og kultur), flora, fauna, jakt, fiske, friluftsliv, reiseliv / turisme og næringsutvikling.

I nær sammenheng med denne forskning er forskningen på *arealbruken – kartlegging, verdsetting og konflikt. Allemannsrett. Vern og bruk av natur*. Dette området tar for seg forskning som spenner fra ren kartlegging av arealer via satellitt bilder til dype kulturkonflikter mellom ulike brukergrupper. Allemannsretten, sikring av arealer og fysisk

tilrettelegging fremheves som grunnleggende for å sikre høg deltakelse i friluftsliv. Men i vår tid er dette ikke uproblematisk – det foregår en kamp om arealene. Allemannsretten står fortsatt sterkt her i landet, men friluftsløven av 1957 blir i høg grad utfordret av samfunnsutviklingen. Aldri har kampen om utmarksarealene vært sterkere; nedbygging av strandsonen, omfattende hyttebygging i fjellet, næringsutvikling i utmark og betaling for tilrettelegging og bruk, er noen av de sentrale truslene mot den frie ferdselsretten. Grunneiere og landbruket er under stadig press på mange områder. Forskingen innen dette området har hatt fokus på bruk av arealene, verdsetting av arealene, naturforvaltningen og den forhold til grunneierne, konflikter mellom ulike bruker grupper, forholdet mellom bruk og vern av natur og lokalforvaltning av verneområdene.

I direkte forlengelse av dette forskningsområde er det de senere år vokst frem ganske mye forskning på *hyttebygging / hyttelivet*, både en mer kvantitativ forvaltningsrettet forskning i relasjon til arealbruk, villrein, næringsutvikling mv. og en kvalitativ samfunnsvitenskaplig forskning med fokus på en dypere samfunnsmessig forståelse av hytte bruken. Det har foregått en eksplosiv vekst i bygging av hytter både i fjellet og i strandsonen som aktualiserer en rekke problemstillinger knyttet også til de to foregående forskningsområder.

Motorisert ferdsel er et forskningsområde som noen kanskje vil mene ikke hører til i denne sammenhengen, men sett med mine øyne er dette viktig forskning fordi det er forskning som er av relevans for den naturen vi driver friluftsliv i og så må en heller ikke se bort fra at det er ulike kulturer i Norge med ulikt forhold til bruk av motoriserte kjøretøy i utmark. I denne sammenhengen har jeg kun tatt med den delen av forskningen som jeg fant mest relevant.

Videre er det et stort forskningsområde med fokus på *samspillet mellom dyr og mennesker*. Denne forskningen er i hovedsak konsentrert omkring laks, villrein og ulv og tar for seg utfordringer knyttet til samspillet mellom menneske og dyr. Når det gjelder villreinen er det forskning på konsekvenser av hyttebygging, tilrettelegging og ferdsel i villreinområdene som er i fokus. Ulven har skapt forskning på holdninger, kulturforskjeller, samarbeid og konflikt mellom forvaltning, forskning og lokalbefolkning. Lakseforskningen har hatt et eget forskningsprogram – i denne sammenhengen er det i hovedsak fritidsfiske på laks, næringsutvikling og turisme som er i fokus.

Friluftsliv, turisme, næring har de seneste ti år utviklet seg til å være et av de virkelig store forskningsområdene. Grunneiere og landbruket er under stadig press på mange områder og for å opprettholde bosetting i bygde Norge har det vært viktig med utvikling av alternative leveveier. I den sammenhengen er næringsutvikling i forbindelse med turisme og reiseliv aktualisert som mulig levevei. Innen forskningen på området er det fokus på utmarksbasert reiselivsnæring, lokal forvaltning, aktivitet og næringsutvikling i verneområder og nasjonalparker, miljøeffekter og rekreasjon.

Friluftslivsforvaltning og politikk er forskningsområder som tar for seg mer overordnede strukturer innen friluftslivspolitik og forvaltning. Friluftslivets politiske og institusjonelle stilling i det norske samfunn blir satt mer og mer til debatt. En viktig del av dette forskningen på allemannsrett, eiendomsrett, samspillet mellom forvaltning og politikk, forvaltningsmodeller for friluftsliv med mer.

En meget stor del av friluftslivsforskningen de siste ti årene har vært konsentrert om de endringene i mønster, omfang på friluftslivsdeltakelsen vi har vært vitne til. Forskningen på området **deltakelse – mønster, omfang og endring** er konsentrert omkring kartlegging av deltakelse, motiver for å drive friluftsliv, perspektiver på endringer innen friluftslivet, fremveksten av nye aktiviteter, samfunnsmessige forklaringer på mønster, omfang og endring.

Samfunnsvitenskaplig, kulturorientert, pedagogisk forskning

Historiske og kulturelle perspektiver på friluftsliv vil jeg betegne som det andre hovedspor i forskningen på natur og friluftsliv. Friluftslivets historie, friluftsliv som kulturelt fenomen, friluftsliv i ulike sosiokulturelle grupper, identitet, mening er sentrale forskningstema. I denne sammenhengen finnes også forskningen på **hverdagsfriluftslivet** som har sitt fokus på dagliglivet og vår relasjon til og bruk av den nære natur og det **urbane friluftsliv** som setter fokus på at store deler av befolkningen bor i byer og tettsteder og den største delen av vårt friluftsliv er hverdagsfriluftslivet som utfolder seg i nærområdene der folk bor. Som en del av den kulturorienterte forskningen har perspektiver på **friluftsliv og kjønn** vært aktualisert. Fokus har vært på kjønn og klasse, friluftsliv som maskulin kultur, kvinners friluftsliv. **Friluftsliv, etniske grupper** og integrering er et stadig tilbakevendende tema i den offentlige debatt. Så langt er forskningen sparsom, men forskere på NINA er i gang med et større

forskningsprosjekt på tema; Ikke-vestlige innvandrere og utendørsaktivitet: Bruk, motivasjon og barrierer. Prosjektet er et delprosjekt i prosjektet ”Down by the riverside”.

Natur, landskap; naturopplevelse og naturforståelse er forskningsområder som ligger implisitt i veldig mye forskning på natur og friluftsliv. Forskning på naturopplevelse og naturforståelse har i hovedsak hatt utgangspunkt i to motsattrettede vitenskaplige tilnæringer i Norge: filosofien og miljøpsykologien. De fleste bidragene innen filosofi finner vi på 1980- og tidlig 90- tall. Innen miljøpsykologien finnes enkeltbidrag også i dag. Denne forskningen har fokus på preferanser for landskap. I dag ser vi tegn på at de to retningene langsomt nærmer seg hverandre i et mer samlet og helhetlig perspektiv.

Friluftsliv i skolen er et tema som aktualiseres i stigende grad i løpet av 1990-årene. Friluftsliv bringes tydeligere og tydeligere inne i læreplanene og det ligger klare kunnskaps krav knyttet til undervisningen. En del av forskningen på dette område tar utgangspunkt i læreplanene og er konsentrert både omkring implementering av planene, kartlegging av den friluftslivsfaglige undervisningen og evaluering av planene. Parallelt med dette finnes forskningen på **uteskole**. I Norge lever uteskoleforskningen og friluftslivsforskningen side om side på tross av at det her naturligvis er mange paralleller. I denne sammenhengen er det den delen av uteskoleforskningen som tar for seg bruken av natur og friluftsliv i undervisningen som er mest relevant.

Friluftsliv i barnehagen har på mange måter fulgt utviklingen i skoleverket mht. endringer i rammeplanene. I løpet av 1990-tallet og begynnelsen av 2000 tallet har det vært et økt fokus på uteliv og friluftsliv i barnehagen. Forskningen på dette område har så lang vært konsentrert om barns motoriske og personlige utvikling, estetiske opplevelser, hva som kjennetegner friluftsliv i barnehagen.

Det finnes noen få bidrag som er relatert til **friluftsliv innen høyere utdanning**. Her er fokus i hovedsak på pedagogiske og didaktiske refleksjoner og sikkerhet.

Friluftsliv og vanskeligstilt ungdom er et forskningsområde som mange etterlyser forskning på. Forskningen på området er mangelfull, det finnes en rekke prosjekter men veldig sparsom dokumentasjon. Det vesentligste bidrag som vi venter oss meget av er forskningsprosjektet:

Friluftsliv som sosial praksis og læringslandskap for ungdom i risiko. Randi M. Sølvik. Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo. Som forventes ferdigstilt i 2010.

Friluftsliv som pedagogikk er et tema som har vært problematisert i stor grad i tilknytning til de friluftslivsfaglige utdanningene ved høyskoler og universiteter. Det finnes flere bidrag som tar opp pedagogiske spørsmål knyttet til friluftsliv, disse knyttes oftest til mesterlære og erfaringspedagogikk og læreformene i det før-industrielle samfunn.

Når det gjelder **psykologiske perspektiver på friluftsliv** er omfanget begrenset. De bidragene som finnes er inspirert av amerikansk forskning og har utgangspunkt i miljøpsykologien. Fokus har vært på rekreasjon, livskvalitet, mening, tilfredshet og opplevelse.

Friluftsliv – helse, livskvalitet er tema som aktualiseres på mange ulike nivå i det norske samfunn. Flere off. dokumenter som St. meld. 39 (2000-2001): ”Om friluftsliv”, og St.meld 16 (2002-2003): ”Helsemeldingen” presiserer hvor viktig det er for folkehelsen å være fysisk aktiv i naturen. Læreplanen helt i fra barnehagen til videregående skole understreker betydningen av friluftsliv og uteaktivitet. (L-97, Rammeplan for barnehager-2006, Kunnskapsløftet 2006) - MEN også på dette området er forskningen svært begrenset. I 2007 ble det lagd en kunnskapsoversikt over friluftsliv og helse ved Høgskolen i Telemark konklusjonen på dette arbeid var:

”Denne kunnskapsoversikt viser med all tydelighet, at det ikke mangler tro på at det finnes en positiv sammenheng mellom friluftsliv og helse. Kunnskapsoversikten avdekker samtidig at det finnes et stort behov for reell norsk forskning som belyser sammenhengen mellom friluftsliv og den fysiske og psykiske helse.” (Bischoff et.al 2007)

Friluftsliv og sikkerhet er et tema som ofte er fokusert i det offentlige rom. Innen dette tema har hovedfokus vært på snøskred og sikkerhetsopplæring og didaktiske spørsmål.

Referanseliste (ikke uttømmende, men et utgangspunkt...)

Nedenstående oversikt er et uttrykk for både forskning, synsing og erfaringsbasert kunnskap – jeg har tatt utgangspunkt i BIBSYS-søkesystem og søkt på forskningspublikasjoner – her kommer det frem veldig mye forskjellig, men jeg har valgt å ta med det som er registrert der frem for å utnevne meg selv til den som bestemmer hva som er forskning eller ikke (det vil i øvrig være en lengre diskusjon som ikke er formålstjenlig i denne sammenhengen). I tillegg er listen supplert med referanser fra forskningsinstitusjonene og den litteraturen som jeg hadde tilgjengelig i skuffer og på hyller i kontoret i skrivende stund. Ta den derfor med ett gran salt og bruk den som en vei inn i feltet. I listen er *kun* tatt med litteratur fra de seneste 10 – 12 år.

Konsekvensutredninger – miljøpåvirkninger

Utredning om vern av Breheimen - Mørkridsdalen : konsekvenser for reiseliv / Øystein Aas og Torvald Tangeland Nina rapport 2008

Og bakom synger skogene - skogbruk, miljøvern og friluftsliv i Levende Skog, Susanne Moen Ouff, Rapport Møreforskning 2008

Utvidelsesprosjekt Markbulia/Einunna i Folldal kommune : konsekvenser for jakt, fiske og friluftsliv / Oddgeir Andersen og Bjørn Petter Kaltenborn Nina rapport 2007

Miljøbelastninger fra norsk fritidsforbruk - en kartlegging. Hille, J., Aall, C. og Klepp, I. G. (/VF-rapport nr. 1/2007. Vestlandsforskning.

420 kV Kraftledning Ørskog - Fardal : konsekvenser for friluftsliv, turisme og fritidsboliger / Torvald Tangeland, Øystein Aas og Marte Qvenild Nina rapport 2006

Sørdalen - Isdalen nasjonalpark : konsekvenser for reiseliv og utmarksbasert næringutvikling / Øystein Aas, Torvald Tangeland og Oddgeir andersen Nina rapport 2006

Ytre Hvaler nasjonalpark - konsekvenser for friluftsliv, reiseliv og fritidshytter / Oddgeir Andersen, Øystein Aas og Bjørn Petter Kaltenborn Nina rapport 2006

Statuskartlegging av friluftsliv og reiseliv i forbindelse med utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark / Oddgeir Andersen og Øystein Aas Ninarapport 2005

Kartlegging av reiseliv, gardsturisme, turguiding og friluftsliv og anna miljøbasert næringsutvikling knytt til Breheimen – Mørkridsdalen, Carlo Aall, Torunn Grut, Hogne Lerøy Sataøen. Vestlandsforskning 2005-7

Snefjord vindpark : vurdering av konsekvenser for landskap, flora, fauna, friluftsliv, kulturminner og reindriftnæring / Ingunn Tombre ... [et. al.] Nina rapport 2005

Konsekvenser av verneplan Geiranger-Herdalen for reiseliv og miljøbasert næringsutvikling / av Marit Vorkinn, Svein Erik Hagen ØF-2003

Tilbakeføring av Hjerkinnskytefelt til sivile formål : utredning friluftsliv / av Marit Vorkinn, Simen Flygind ØF-2003

Slitasje i verne- og friluftsområde : om indikatorar og overvaking, trivsel og tolegrenser / av Odd Inge Vistad, Bjørn P. Kaltenborn og Oddgeir Andersen ØF-rapport 2002

Effekter av vannkraftutbygging for friluftsliv og reiseliv : en langtidsstudie 1990-1999 av endringer i fritidsbruken av Engabreen/Svartisen i Nordland og samspillseffekter mellomkraftutbygging og andre samfunnsendringer / av Jon Teigland Rapport Vestlandsforskning 2001

Friluftsliv i konsekvensutredninger : etter plan- og bygningsloven DN-håndbok 2001

I skogen og i skolten : ein analyse av friluftsliv, miljøoppleving, påverknad og forvaltning i Femundsmarka, med jamføringar til Rogen og Långfjället / av Odd Inge Vistad 1995 – Dr.grads avhandling NTNU

Areal – verdsetting, konflikt - allemannsrett

Statlig vern eller grønt partnerskap? Kjell Harvold, Sissel Hovik, Erling Vindenes Utmark 2-2006

Vikhamar, Dagrun, Kastdalen, Leif: Nøkkeltall i miljøvernpolitikken: Metodikk for bruk av satellittbilder til kvalitetssikring av kartlagte rekreasjonsarealer og nærturterreng: - Nøkkeltallene 2RM4-1 og 2RM4-2. Rapportserie Høgskolen i Hedmark nr.4 2004

Å sette pris på friluftsliv - bare for eksperter? / Terje Kleven, Anne-Karine Halvorsen Thorén og Ragnhild Skogheim NIBR-rapport 2005

Plan- og bygningsloven som rammeverk for arbeidet med å realisere en miljøvennlig feltutbygging av fritidsboliger ved Lemonsjøen i Vågå kommune : en evaluering / av Tor Arnesen og Simen Flygind ØF 2004

Opplevelse og vurdering av jordbrukslandskapet : eksempler fra Rørosområdet / Karoline Daugstad, Bjørn Petter Kaltenborn og Odd Inge Vistad i Bygdeforskning gjennom 20 år / Reidar Almås, Marit S. Haugen og Jahn Petter Johnsen (red.) Tapir forlag 2002

Frå flate til Ferdsl. Ei vurdering av data frå 3Q-progrmmet for bruk i forskning og planlegging om friluftsliv i kulturlandskapet. Vistad / Skjeggedal Kart og Plan 2002

Friluftslivet og jordbruket - venner eller fiender?Vistad, Skjeggedal og Arnesen Plan 2002

Verdsetting av rekreasjonsområder : en kritisk gjennomgang av fem offentlige veiledere / av Marit Vorkinn ... [et al.] ØF 2002

Arealbruk i utmark – store endringer, liten oppmerksomhet. Terje Skjeggedal Utmark 3-2001

Naturforvaltningen og dens forhold til grupper innen primærnæringene. Jørund Aasetre Utmark 2-2000

Utmark - grunneierneskapet og fellesskapet. Tor Arnesen. Utmark 1-2000

Konflikter mellom fotgjengere og syklister i Osloområdet og Trondheimsområdet / Odd Gåsdal, Nina 1997

Atkomst til lokale naturområder og deltakelse i friluftsliv blant byfolk / Odd Gåsdal, Nina fagrapport 1996

Allemanns- og allmenningsretter : utmarksforvaltning, konflikter og næringsutvikling i norske bygder / Bjørn P. Kaltenborn og Odd Inge Vistad ØF-notat 1995

Naturtilgang i byene : om arealforvaltningens symbolinnhold og faktiske effekter på folks bruk av natur i fritiden / Odd Gåsdal Friluftsliv goder og effekter 1994

Vern og bruk av natur

Lokal forvaltning av store verneområder. Erfaringer fra fire forsøk. Eva Irene Falleth og Sissel Hovik. Utmark 1-2008

Lokal verneområdeforvaltning på Dovrefjell. Jan Martin Ståvi. Utmark 1-2008

Lokal forvaltning av Blåfjella – Skjækerfjella/Låarte – Skæhkere nasjonalpark. Eva Irene Falleth og Sissel Hovik. Utmark 1-2008

Lokal forvaltning av Setesdal – Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Eva Irene Falleth og Sissel Hovik. Utmark 1-2008

Lokal forvaltning av verneområdene i Forollhogna. Terje Skjeggedal Utmark 1-2008

Naturverndiskursen – konsekvenser for en planprosess. Stein Otto Bjørkeng. Utmark 1.2007

Store verneområde med lokal forvaltning: Funn og refleksjoner. Odd Inge Vistad, Karoline Draugstad, Hanne Svarstad. Utmark 1-2006

Tilrettelegging for friluftsliv i Nord-Trøndelag : kartlegging og evaluering av fysiske tilretteleggingstiltak./ Sæther, Eivind, Solli Egil Rapport nr.7 Høgskolen i Nordtrøndelag

Bruk og forvaltning av nasjonalparker i fjellet : internasjonale erfaringer med forvaltning av menneskelig virksomhet i nasjonalparker, kartlegging av næringsaktivitet i Dovrefjell-Sunndalsfjella, Femundsmarka og Reisa nasjonalparker, litteraturstudie av økologiske, kulturfaglige og sosiale effekter av turisme i verneområder / Øystein Aas (red.) ; Odd Inge Vistad ... [et al.] Nina fagrapport 72, 2003

Friluftsliv. Delrapport 2/. Forskningsprogrammet Bruk og forvaltning av utmark
<<http://ask.bibsys.no/ask/action/show?pid=011931655&kid=biblio>>. Vorkinn, M. (2001).
/Oslo: Norges forskningsråd.

Vern - planer og prosesser : identifisering av kunnskapsstatus og -behov / Karoline Daugstad, Bjørn Petter Kaltenborn og Odd Inge Vistad Notat – senter for bygdeforskning 2000

Bruk og vern hand i hand? : lokal medvirkning i utvidelsen av Rondane nasjonalpark / av Bjørn P. Kaltenborn og Arve Thorsberg ØF rapport 1998

Hyttebygging

Fritidsboliger og villreinens leveområde i Rondane. Terje Skjeggedal Utmark 1-2007

Fritidsboliger i omlandene til Oslo, Trondheim og Tromsø. Lokalisering og arealbruk. Kjell Overvåg Utmark 1-2007

Fritidsboliger og villreinens leveområde i Rondane. Hans Olav Bråtå, Kjell Overvåg. Utmark 1-2007

Bit for bit utbygging av hytter reduserer reindriftens beitearealer. Ivar Lie, Ingunn Vistnes, Christian Nellemann. Utmark 2-2006

Fritidsboliger - utvikling og motiver for eierskap. Birgitta Ericsson. Utmark 1-2006

Cabin life: restorative and affective aspects : second-home culture in Norway / Tore Bjerke, Bjørn P. Kaltenborn and Joar Vittersø I Multiple dwelling and tourism : negotiating place, home and identity / edited by Norman McIntyre, Daniel R. Williams, Kevin E. McHugh 2006

Holdninger til hytteliv og utvikling av hytteområder : resultater fra en spørreskjemaundersøkelse / Bjørn P. Kaltenborn...[et.al.] Nina rapport 2005

Fra hyttefolk til sekundærbosatte : et forprosjekt / av Birgitta Ericsson, Tor Arnesen og Kjell Overvåg ØF 2005

Hyttebygging i utmark – fritidssamfunnets stormløp mot naturen. Kaltenborn, B. P., Vistad, O. I., Nellemann, C. og Eide, N. E. /Plan /2/2003, 4-9.

Rekreasjon og fritidshus. Arnesen, T. og Skjeggedal, T. /Plan /2/2003, 10-15.

Leisure places and modernity. The use and meaning of recreational cottages in Norway and the USA. In Crouch, D. (ed.). Williams, D. & Kaltenborn, B. P. /Leisure/tourism geographies. Practices and geographical knowledge./ London: Routledge. 1999

The pleasure of the holiday cabin : a subtle paradox / Ingun Grimstad and Inger Johanne Lyngø 1993

Motorisert ferdsel

Effektar av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn : ein kunnskapsstatus / Odd Inge Vistad (red.), Dagmar Hagen og Ole Reitan Nina rapport 187, 2007

Motorferdsel i utmark : omfang, erfaringer og effekter : rapport I fra prosjektet "Motorferdsel og samfunn" (MoSa) / Terje Kleven (red.), Dagmar Hagen ... [et al.] NIBR-rapport 2006

Revisjon av motorferdselsloven : verdier, interesser og veivalg : rapport II fra prosjektet "Motorferdsel og samfunn" (MoSa) / Terje Kleven (red.), Inger-Lise Saglie og Aud Tennøy NIBR-rapport 2006

Motorferdsel i utmark : oppsummering av faglig og forvaltningsmessig status / Margrete Skår, Odd Inge Vistad Nina fagrapport 46, 2001

Samspeilet mellom dyr og mennesker (villrein, laks, ulv...)

Global challenges in recreational fisheries / edited by Øystein Aas ; co-editors Robert Arlinghaus ... [et al.] Oxford, Blackwell 2008

Overvåkningsprogram for jakt, fiske og friluftsliv i Forsvarets øvingsområder i Åmot kommune : gjennomgang av data for perioden 2003-2005 / Oddgeir Andersen Nina rapport 2006

Villrein og samfunn./Reidar Andersen, Håkon Hustad. Temahefte 27, NINA 2005

Terrengsykling - om motivasjon og effekter på villrein. / Skår, M. p. 55-57 in Heggberget, T.M. & Jonsson, B. (red.) Landskapsøkologi: arealbruk og landskapsanalyse. NINAs strategiske instituttprogrammer 2001-2005. NINA Temahefte 32. 2005

Skudd i løse lufta? : unge jegere og rovdyrpolitikken / Olve Krange og Ketil Skogen i Ungdom, makt og mening 2003

Nordmenns holdninger til store rovpattedyr : resultater fra en spørreskjemaundersøkelse / Tore Bjerke, Ketil Skogen, Bjørn P. Kaltenborn Nina oppdragsmelding 2003

En ulvehistorie fra Østfold : samarbeid og konflikter mellom forvaltning, forskning og lokalbefolkning / Ketil Skogen, Hanne Haaland Nina fagrapport 2001

Naturen i Stor-Elvdal, ulven og det sosiale landskapet : en kortrapport fra prosjektet Konfliktlinjer i utmarka / Olve Krange, Ketil Skogen Nova temahefte 2001

Sociodemographic correlates of fear-related attitudes toward the wolf (*Canis lupus lupus*) : a survey in southeastern Norway / Tore Bjerke, Bjørn P. Kaltenborn og Christer Thrane I Fauna Norvegica / published by Norwegian Institute for Nature Research in cooperation with Directorate for Nature Management 2001

Rovvilt og samfunn - ROSA - nytt spennende forskningsprosjekt. Reidar Andersen og Ketil Skogen. Utmark 1-2001

Kommunen som vilt- og fiskeforvalter / Børre K. Dervo og Jostein Skurdal. Utmark 2-2000

Befolkningens jakt- og fisketilbud - erfaringer fra et forprosjekt / av Børre K. Dervo, Karine Hertzberg og Tor Arnesen ØF 1999

Småviltjakt, motiver og mosjonseffekt / Jo Kleiven og Arne Bekkevold forskning i friluft /DN 1994

Friluftsliv, turisme, næring

Samarbeid om utvikling av naturbasert reiseliv i fjellregioner. Eva Irene Falleth og Sissel Hovik. Utmark 1-2008

Utredning om vern av Breheimen - Mørkridsdalen : konsekvenser for reiseliv / Øystein Aas og Torvald Tangeland Nina rapport 2008

Evaluering av prosjektet "Utmarksbasert reiselivsnæring" / Marte Qvenild og Øystein Aas
Nina rapport 2007

Turistbedrifter i og rundt norske verneåmråder : aktiviteter, utviklingstrekk, naturbruk, miljøtiltak, muligheter og utfordringer sett fra turistbedriftenes synspunkt / Øystein Aas ... [et al.] Nina rapport 2006

Miljøeffekter av ferdsel og turisme i Arktis : en litteratur- og forstudie med vekt på Svalbard / Odd Inge Vistad [et al.] Nina-rapport 2006

Lokal forvaltning av villaksressursene : på stram line mellom bevaring, næringsutvikling og fritidsfiske / Børre K. Dervo, Oddgeir Andersen og Øystein Aas Nina rapport 2006

Evaluering av innovativ fjellturisme: et prosjekt i ARENA-programmet / av Per Ingvar Haukeland ... [et al.] arbeidsrapport telemarksforskning nr20 2006

Turisme i verneområder : Forprosjekt / Mette Marie Heiberg, Haaken M. Christensen og Øystein Aas Nina rapport 2005

On travelling and recreation / Tor Arnesen ØF-rapport 2005

Nærings- og reiselivsutvikling med utgangspunkt i Randsfjorden : forprosjektrapport / av Kristian Lein, Børre Dervo, Jens Petter Aschim ØF notat 2005

Turisme : miljø og utvikling / Arvid Viken ; gjesteforfattere: Kreg Lindberg, Marit Vorkinn og Ola Sletvold Gyldendal akademiske 2004

Roaming romantics / Jakobsen, Jens kr. Steen Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism vol 4 bind 1 2004

Innovativ fjellturisme: innovasjonsaktivitet og innovasjonsbehov på 7 destinasjoner i Buskerud, Telemark og Aust Agder / av Torjus Bolkesjø, Per Ingvar Haukeland og Knut Vareide arbeidsrapport telemarksforskning nr16 2003

Tourism smellscapes / Dann, Graham M.S, Jakobsen, Jens kr. Steen.: Tourism Geographies vol 5 2003

Utmarksturisme i fjellregionen i Sørøst-Norge : vekst og vyer eller nedgang og resignasjon? / Børre K. Dervo ... [et al.] Nina fagrappport 2003

Utmarksturisme i fjellregionen i Sørøst-Norge : vekst og vyer eller nedgang og resignasjon? / Børre K. Dervo ... [et al.] Nina fagrappport 2003

Sluttrapport fra utviklingsprosjektet "Næringsmessig bruk av utmarka i Oppland" - prosess og resultater / av Simen Flygind og Tor Arnesen ØF 2002

Wilderness in the circumpolar north : searching for compatibility in ecological, traditional, and ecotourism values : 2001 May 15-16, Anchorage, Alaska / compilers: Alan E. Watson, Lilian Alessa, Janet Sproull 2002

Børs eller naturkatedral? : utfordringer knyttet til kommersialisering av friluftslivet / Børre K. Dervo FRIFO 2002

Utmarksbasert næringsutvikling i Stor-Elvdal : dokumentasjon og grunnlagsmateriale / av Marit Vorkinn, Jorid Vaagland ØF 2001

Holdninger til fisketurisme i Tanadalen - Tana og Utsjoki kommuner / Børre K. Dervo, Joar Vittersø, Peder Pedersen Nina oppdragsmelding 2001

Verdien av utmarksnæringer i Hedmark: Fra produksjons- til rekreasjonslandskap?/Odd Reidar Fremming Utmark 1-2000

Miljøkonsekvensar av friluftsliv / Odd Inge Vistad, Bjørn P. Kaltenborn, Øystein Aas ØF rapport 1996 Annals of Tourism research 2000

Plan for overvaking av miljøpåverknad på Svalbard, forårsaka av friluftsliv og turisme / av Odd Inge Vistad og Bjørn Petter Kaltenborn ØF-rapport 1997

Reiselivsprosjektets overvåkingsprogram : registreringar langs Sognefjellsvegen, 1996 / Odd Inge Vistad og Jarle I. Holten ØF-notat 1996

Global idé - lokal næring : en studie av reiselivets forhold til bærekraftig utvikling / av Pelle Engesæter, Arne Chr. Stryken og Bjørn P. Kaltenborn ØF rapport 1997

Tourism in Svalbard : planned management or the art of stumbling through? / Bjørn P. Kaltenborn I People and tourism in fragile environments / edited by Martin F. Price ; with a foreword by Valene L. Smith ; published in association with the Royal Geographical Society (with The Institute of British Geographers) Chichester : Wiley 1996

Naturturisme og naturforvaltning : resultater fra et forskningsprosjekt Nina/ Niku 1995

Kulturminners betydning og verdi i reiselivsopplevelsen : en undersøkelse fra utvalgte steder i Kragerø, Nome og Hjartdal kommuner i Telemark / av Margrete Skår og Björn Tordsson Rapport Telemarksforskning 1997

Friluftslivsforvaltning og politikk

Friluftsloven og allemannsretten i et samfunn i utvikling Gunn Elin Fedreheim og Audun Sandberg. Utmark 1-2008

Friluftslivets politisk-institusjonelle marginalisering / Björn Tordsson Nytt Norsk Tidsskrift 2008

Allemannsrett og eiendomsrett (og det offentliges rolle); 4 utfordringer, Steinsholt Håvard, Frifo konferanse – 50 år med friluftsloven 2008

Til lags å alle? Forvaltningsmodeller for friluftsliv. / Frivoll, Lars Helge, Gunnarsen, Vegar Norsk Skogbruk bind 5 2007

Et kritisk blikk på norsk friluftslivsforvaltning. Asgeir Meland. Utmark 1-2006

Evaluering av friluftslivets år 2005 / Odd Inge Vistad ... [et al.] Nina rapport 170 2006

Evaluering av Forum for natur og Friluftsliv (FNF) : en erfaringsgjennomgang etter 5 års drift / Oddgeir Andersen og Øystein Aas Nina rapport 2005

Friluftstiltak for barn og ungdom : evaluering av Kultur- og kirkedepartementets tilskuddsordning til friluftstiltak for barn og ungdom / Øystein Aas og Oddgeir Andersen
Nina oppdragsmelding 2002

Evaluering av Stortingsmelding 40 (1986/87) Om friluftsliv / Karine Hertzberg, Øystein Aas, Odd Inge Vistad Nina oppdragsmelding 2001

Mellom statlig plankrav og kommunalt spelerom -evaluering av kommunedelplanar for anlegg og område for idrett og friluftsliv. Magnussen, Tone, Gjertsen, Arild, Røiseland, Asbjørn: NF-rapport Nordlandsforskning 2002

Deltakelse i friluftsliv – mønster, omfang, endring

Motivation for mountain biking in Norway: Change and stability in late-modern outdoor recreation. - Norw. J. / Skår, M., Odden, A. & Vistad, O.I. Geography 62(1): 36-45.
Routledge Publishing, Albingdon 2008

Endring og stabilitet i norsk ungdoms friluftslivsutøvelse 1970-2004 / Alf Odden Forskning i friluft 2005. Rapport fra konferansen Forskning i friluft 2005, Røros 1-2. desember./ Oslo: Friluftslivets fellesorganisasjon. 2006

Trening, mosjon og friluftsliv: Resultater fra Levekårsundersøkelsen 2001 og Tidsbruksundersøkelsen 2000/. Vaage, O. F. (2004). /Rapport 13. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Ungdom og friluftsliv – tradisjon og trender. Odden, A. (2004). /Landskonferanse Friluftsliv. Tromsø 2-4 juni 2004. /DN-notat 2004-3. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning.

Motiver for friluftslivsutøvelse / Alf Odden, Øystein Aas Rapport fra konferansen Forskning i Friluft. Friluftslivets Felles Organisasjon. Frifo Rapport 2003

Oppslutning om høstingsaktiviteter / Øystein Aas, Alf Odden Rapport fra konferansen Forskning i Friluft. Friluftslivets Felles Organisasjon. Frifo Rapport 2003

Nye trender i norsk friluftsliv / Annette Bischoff, Alf Odden Rapport fra konferansen Forskning i Friluft. Friluftslivets Felles Organisasjon. Frifo Rapport 2003

Frikjøring i Norge – en studie av aktivitetens mønster og omfang, samt utøvernes bakgrunn og motiver for friluftslivsutøvelse. Odden, A. (2002). I/Rapport fra konferansen Snøskred og friluftsliv, Stryn 24-27 oktober 2002/. Norges geotekniske institutt.

Adferdsendringer i fjellet - bruk av informasjon / av Marit Vorkinn ØF 2000

Moderniseringsprosesser i utmarka - konsekvenser av endring innenfor friluftsliv. Odden og Bischoff. Utmark nr. 1 -2000

Nordmenns friluftsliv og naturopplevelser : et faktagrunnlag fra en panelstudie av langtidsendringer 1986-1999 / av Jon Teigland. Rapport Vestlandsforskning 2000

Norsk friluftsliv - på randen av modernisering? / av Marit Vorkinn, Joar Vittersø og Hanne Riese ØF-rapport 2000

Friluftslivsaktiviteter. Ut på tur Vaage. O. F. (1999)./Samfunnsspeilet/ 4/1999. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Ungdom og modernitetsprosesser. Annette Bischoff /Rapport fra konferansen Forsking i friluft. Stjørdal 18-19 november 1998./ Oslo: Friluftslivets fellesorganisasjon.

Friluftslivutøvelse blant den voksne befolkningen - utviklingstrekk og status i 1996 / av Marit Vorkinn, Øystein Aas og Jo Kleiven ØF 1997

Hvem, hva, hvor, hvorfor og hvordan? : forslag til standardisering av de landsomfattende undersøkelsene om friluftsliv / Marit Vorkinn ... [et al.] ØF 1996

Deltakelse i friluftsliv : sosiale mål og fysiske hindringer / Odd Gåsdal 1995

Dagens friluftsliv : en del av en moderne erfaring / av Ingunn Grimstad i : På vandring : en tur friluftslivets historie / [redaksjon: Inger Johanne Lyngø] 1994

Bruk av tid på friluftsliv i og utenfor nærmiljøet / Odd Gåsdal, Nina oppdragsmelsing 1993

Samfunns- og kulturforskning

Historiske perspektiver

Westersjø, John Henrik: Friluftsliv in Norway. I Friluftsliv : Entwicklung, Bedeutung und Perspektive. Bind 17, Meyer und Meyer verlag 2007

Solenes, Oskar: Friluftsliv og klassekamp - to sider av same sak? Arbeiderhistorie 2007

Norske tindevegledere / Ola Einang i i Festskrift til Nils Faarlund; Veglederen. Cappelen forlag 2007

How modern Friluftsliv started : Fridtjof Nansen, instigator and model / Gunnar Repp i Nature first : outdoor life the Friluftsliv way / edited by Bob Henderson and Nils Vikander 2007

Henrik Ibsen og friluftslivet. Horgen, A. (2006). Innlegg på Ibsenseminaret 30.september 2006 under Forskningsdagane. Høgskolen i Telemark.

Å svare på naturens åpne tiltale : en undersøkelse av meningsdimensjoner i norsk friluftsliv på 1900-tallet og en drøftelse av friluftsliv som sosiokulturelt fenomen / Bjørn Tordsson NIH 2003

Verdiar og ideal for dagens friluftsliv : Nansen som føredøme? : tankar og formuleringar om friluftslivet i vår tid : spegling av Nansen sine verdiar og ideal? : ei samanliknande gransking / Gunnar Repp NIH 2001

Kulturelle konstruksjoner og meningen i og med friluftsliv / Bjørn Tordsson FRIFO 1998

Kulturelle perspektiv på menneskets relasjon til natur / friluftsliv

Utmark - innmark, natur – kultur. En kulturanalytisk refleksjon. Sissel Mæland Utmark 2-2006

Outdoor recreation interests and environmental attitudes in Norway / Tore Bjerke, Christer Trahne og Jo Kleiven. *Managing Leisure* vol 11 2006

Hvad er friluftsliv godt for? : værdier i og legitimering af friluftsliv i historisk perspektiv / af Bjørn Tordsson ; [oversat af Lise Joern] 2005 i *Friluftsliv under forandring : en antologi om fremtidens friluftsliv* / Søren Andkjær (red.) Bavnebakke

Fritid, friluftsliv og identitet / av Bjørn Tordsson i *Fritid og aktiviteter i moderne oppvekst : grunnbok i aktivitetsfag* / Reidar Säfvenbom (red.) Universitetsforlaget 2005

Ungdom og tradisjonell bruk av naturen / Tormod Øia og Åse Strandbu / Tormod Øia og Åse Strandbu. *Tidsskrift for ungdomsforskning* 2004

Friluftsliv, liminalitet og karnevalisme / Bjørn Tordsson *Moving bodies* 2004

Nature and identity : essays on the culture of nature / edited by Kirsti Pedersen and Arvid Viken 2003

Vinterkrigen: nordmenns fåfengte kamp mot den kalde årstid/. Gabrielsen, B. (2002). Oslo: Gyldendal

The production of meaning in outdoor recreation: a study of Norwegian practice. Hanne Riese og Marit Vorkinn. *Norwegian Journal of Geography* 56:199-206 2002

The meaning of place: attachments to Femundsmarka national park, Norway, among tourists and locals. Kaltenborn, B. P. & Williams, D. R. /*Norsk geografisk Tidsskrift*, /56, 189-198. 2002

Ekstrem sport og risikotaking som sosiologisk og samfunnsmessig fenomen. Gunnar Breivik. I Seippel, Ø. (red.). /*Idrettens bevegelser: sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*/. Oslo: Novus forlag. 2002

Unge, ungdomskultur og natur. Annette Bischoff , Kap 13. I *Naturens verdi*. Agger et.al. (red) Gads Forlag København 2002

Friluftslivet og de store sosiale prosjekterne / Bjørn Tordsson Rapport fra konferansen *Forskning i Friluft*. Friluftslivets Felles Organisasjon. Frifo Rapport 2003

Moderne friluftsliv. Skår, M. (2002). /Rapport fra konferansen *Forskning i friluft*, Øyer 19-20 november./ Oslo: Friluftslivets fellesorganisasjon 2003

Friluftsliv som seismograf for sosial endring: Jegere og snowboardere i det senmoderne. Skogen, K. (2001). I Heggen, K., Myklebust, J. O. og Øia, T (red.) Ungdom./ I spenninga mellom det lokale og det globale, /56-67. Oslo: Det norske samlaget.

Absolutt snowboard: Studier i sidelengs ungdomskulturer. Olav Christensen/
Doktorgradsavhandling. Det historisk-filosofiske fakultet, Universitetet i Oslo. Oslo: Unipub forlag. 2001

Storbyungdom og natur : en undersøkelse av Osoulungdoms forhold til friluftsliv og miljøproblemer / Åse Strandbu, Åse Strandbu NOVA-rapport 2000

Friluftsliv. Et samfunnsvitenskapelig perspektiv på friluftsliv, frivillige organisasjoner og offentlig naturforvaltning i Salten. Sande, Allan: NF-rapport Nordlandsforskning 2000

Friluftsliv som ritual i moderne virkeligheter. / Sande, Allan Norsk antropologisk tidsskrift vol 11 nr. 2, 2000

Friluftsliv som ritual i moderne virkeligheter. / Sande Allan: NF-Rapport. Nordlandsforskning 1999

"Det har bare vært naturlig" : friluftsliv, kjønn og kulturelle brytninger / Kirsti Pedersen, NIH 1999

Downhill and Telemark skiing as part of young people's lifestyle. Sisjord, M. K (1997). /Science and skiing./ London: E & FN Spon.

Vinterfriluftsliv i endring. Olav Christensen. I Straumse, E. (red.). /Faglig mangfold – nyttig kunnskap. Rapport fra det tredje og fjerde programseminaret om Miljøbetinget livskvalitet/. Oslo: Norges forskningsråd. 1996

Kulturminner og friluftsliv : en diskusjon av turgåeres begrunnelser for kulturminner / Ingun Grimstad Klepp 1994

Hverdags friluftslivet

Pedersen, K. (2005). Friluftslivshistorier. Kirsti Pedersen Gurholt /Rapport fra konferansen Forskning i friluft, Røros 1-2. desember./ Oslo: Friluftslivets fellesorganisasjon. 2006

Ungdom, idrett og friluftsliv : skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002 / Olve Krange, Åse Strandbu Nova rapport 2004

Er det "ukult" å like natur? : ungdoms fortellinger om natur / Kirsti Pedersen i Kulturforskning / Bjarne Hodne og Randi Sæbøe (red.) universitetsforlaget 2003

Cultures and natures : cultural patterns, environmental orientations and outdoor recreation practices among Norwegian youth / Ketil Skogen Nova rapport 1999

Friluftsliv og barns hverdag. I /Referat fra Landskonferansen om friluftsliv. Mjåvatn, P. E. //DN-notat 1998-4./ Trondheim:/ /Direktoratet for naturforvaltning.

Det urbane friluftsliv

Verdibegrepet og forvaltning av friluftslivet i urbane skoger. Jørund Aasetre og Vegar Gundersen Utmark 1-2007

Planlegging og forvaltning av urbane friluftsområder. En kunnskapsoversikt. Stokke, K.B., Anker, M., Omland, A., Skogheim, R., Skår, M. & Vindenes, E. 2006. - NIBR-notat 133-2006. 68 pp. Norsk institutt for by- og regionsforskning, OSLO.

Vegetation density of urban parks and perceived appropriateness for recreation / Tore Bjerke, Torbjørn Østdal, Christer Trahne, Einar Strumse. Urban Forestry and Urban Greening vol 5 2006

Storbyungdom og natur. En undersøkelse av Osoulungdoms forhold til friluftsliv og miljøproblemer. Åse Strandbu. Nova Rapport 14 2000

Friluftsliv og kjønn

Askeladden – vegviser og forfører i friluftslivets og maskulinitetens kulturhistorie/ Kirsti Pedersen Gurholt. I ”Veglederen – et festskrift til Nils Faarlund” A. Sookermany og J.W. Eriksen. Gan Aschehoug 2007

Snowboard: en kjønnnet ungdomskultur. Sisjord, M. K (2005). /Tidsskrift for ungdomsforskning, /2, 65-82./ /

Sport in nature and the cultural transformation of gender relations, identities and symbols : the myths of the huntress and present discourses on her / Kirsti Pedersen 2004

Masculinity and rurality at play in stories about hunting. Bye, I. M. /Norsk Geografisk Tidsskrift, 57/, 145-153. Oslo 2003

Gender, class and outdoor traditions in the UK and Norway / Barbara Humberstone and Kirsti Pedersen I Sport, education and society 2001

Friluftsliv og etniske grupper

Pågående prosjekt på NINA – Miljøalliansen : Kontakt person Olve Krange

Natur og landskap / opplevelse / forståelse

Natur : hva skal vi med den? / Dag O. Hessen Gyldendal 2008

Jakobsen, Jens Kr. Steen: Use of landscape perception methods in tourism studies: a review of photo-based research approaches Tourism Geographies vol. 9 bind 3 2007

Fornemmelse for stien. Annette Bischoff, Høgskolen i Telemark / Universitet for miljø og biovitenskap. I Rapport; Forskning i Friluft. FRIFO 2006

Stien i ytre og indre landskap. /Annette Bischoff, Høgskolen i Telemark, Phd.student ved UMB (universitet for miljø og biovitenskap) Essay skrevet i forbindelse med forskerkurset: ”Naturopplevelse, forvaltning og tilrettelegging” ved UMB 2005

Er turgåing friluftsliv? Stiens og merkingens makt! / Annette Bischoff, I Kyststien – tre perspektiver, Tangen, Jan Ove . Hit skrift 2004

Bonden og landskapet. Historier om natursyn, praksis og moral i det jærsk landskapet. Gunhild Setten Dr.polit.avhandling NTNU 2002

Tordsson, Bjørn: Friluftsliv som fenomen og naturforståelse i friluftslivet. I Har Fjellet ansikt – naturfilosofiske essays. Red/ Kolstad, Hans. Oslo 2000

Berge, Lars Johan: Menneske og natur : refleksjoner over sentrale verdispørsmål. Halvårsskrift for praktisk teologi nr 2/2000

Opplever alle landskapet på samme måte? Michael Jones. Kap i Jordbrukets kulturlandskap. Forvaltning av miljøverdier Erik Framstad et al. (red) Universitetsforlaget 1998

På stier mellom natur og kultur : turgåeres opplevelser av kulturlandskapet og deres synspunkter på vern / Ingun Grimstad Klepp 1998

Friluftsliv i Skoleverket

Friluftsliv i øvingsskolen : et studentinvolvert utviklingsarbeid Rapport / Nordheim, Torgrim. Storberget, Arild. Høgskolen i Hedmark nr 8 2006

Repp, Gunnar: Friluftsliv - eit tradisjonsbunde eller kreativt og endringsvillig liv i naturen? Idrettspedagogikk, Universitetsforlaget 2006

Kunnskapsløft i friluftsliv : innspill til høring - LP06 / Kirsti Pedersen Gurholt Kroppsøving 2005

Jacobsen, Einar Bergraf: Erfaringer med friluftsliv i kjølvannet av L97. Kroppsøving vol 54. bind 2 2004

Sætre, Frode: Friluftsliv i ungdomsskulen etter innføringa av L97 : ei kartlegging av friluftslivsundervisning knytt til kroppsøvingfaget i ungdomsskulane i Møre og Romsdal. Arbeidsrapport, Høgskolen i Volda og Møreforsk 2004

Sæther, Eivind: Evaluering etter praksis ved Verdalsøra barneskole 2003/04 : studenter og læreres synspunkter. Arbeidsrapport Høgskolen i Nordtrøndelag 2004

Norheim, Torgrim: Implementering av friluftsliv i læreplaner ved Hasla barneskole og i faglærerutdanningen i kroppsøving. Institusjonsrapport. Høgskolen i Hedmark 2000

Uteskole

Fysisk aktivitet og uteskole / Oddrun Hallås. Kroppsøving nr 2 2008

Uteskole som arbeidsmåte. En tverrfaglig tilnærming til elevenes helhetlige utvikling / Oddrun Hallås. Tangenten 2007

Uteskole og kroppslige uttrykksmåter i matematikk / Morten Bjørneby og Tor Solbakken. Tangenten nr 2 2007

Uteskole - en mulighet for å øke forståelsen for måling? / Magne Hope Lossius. Tangenten nr 2 2007

Uteskole - en didaktisk praksis for elevenes kroppslige eksistens / Oddrun Hallås. Vestnorsk nettverk forskerutdanninga. 2006

Matopplevelser i friluft / Eli Kristin Aadland. Heimkunnskap 2005

Ny 4-årig allmennlærerutdanning med uteskole, helse og miljø : et bidrag til fornyelse av norsk allmennlærerutdanning? / Arne Nicolaysen Jordet. Institusjonsrapport – Høgskolen i Hedmark 2005

Bakgrunn : utdanningens faglige og didaktiske plattform / Arne Nicolaysen Jordet. Institusjonsrapport – Høgskolen i Hedmark 2005

Barn-bevegelse-oppvekst. En modell for en aktiv skolehverdag. 1.-4.klasse / Per Egil Mjåvatn, Kari Aasen Gundersen. Kroppsøving 2003

Lutvann-undersøkelsen : en case-studie om uteskolens didaktikk : delrapport 2 - en undersøkelse av innhold og metoder i uteskolen på Lutvann skole / Arne Nicolaysen Jordet. Rapport Høgskolen i Hedmark 2003

Kom(mer) dokker ut!(?) Evaluering av prosjektet &2821;Ut er In&2821; i Nordland / Wenche Rønning Nordlands forskning rapport. 2002

"Ut og lær". Studentevaluering av årstrinnsprofil 3. studieår, allmennlærerutdanningen i Elverum / Arne Nicolaysen Jordet Rapport Høgskolen i Hedmark 2001

Barnehage

Fokus på natur og friluftsliv i barnehagene - et rekrutteringstiltak for menn? Olav B Lysklett, Kari Emilsen Fou i praksis 2007, Tapir Trondheim 2008

Vikene, Odd Lennart , Loftesnes, Jan Morten: Barns motoriske utvikling og erfaringer med natur. Barnehagepedagogikk: Edvard Befring og Synneva Helland (red.) Det Norske Samlaget 2006

Hagen, Trond Løge: Trauste fjellfolk eller urban knickersadel; Hva kjennetegner de ansatte i natur- og friluftsbarnhager. Dronning Mauds Minne publikasjonsserie nr 1 2005

Hagen, Trond Løge , Emilsen, Kari, Lysklett, Olav B.; Hva kjennetegner de ansatte i natur- og friluftsbarnhager? Barnehagefolk vol 2 2004

Eckhoff, Grete Aasprong: Uteliv i barnehagen: Ein studie frå kvardagen. Institusjonsrapport Høgskolen i Sogn og Fjordane. Nr. 6 2003

Sandseter, Ellen Beate Hansen, Hagen, Trond Løge: Klart jeg kan klatre! - om barns selvoppfatning i friluftsbarnhager og tradisjonelle barnehager Dronning Mauds Minne høgskole, institusjonsrapport 2003

Sæther, Morten, Hagen, Trond Løge: Natur og estetiske opplevelser i uterommet ved Trolla barnehage Et pilotprosjekt i samarbeid med Dronning Mauds Minne høgskole og partnerbarnehagen Trolla barnehage. Dronning Mauds Minne høgskole, institusjonsrapport 2003

Barn og voksnes naturopplevelser / Tor Egil Bagøien Kroppsøving nr 48 nr 4 1998

Høgere utdanning

Mytting, Ivar: Retorikk eller didaktikk : perspektiver på sikkerhet i friluftslivsutdanningen. I Veglederen – et festskrift til Nils Faarlund. red. Anders McD Sookermany og Jørgen W. Eriksen Gan Aschehoug 2007

Eriksen, Jørgen: Å være i natur. Kropp, bevegelse og energi : i den grunnleggende soldatutdanningen/ Reidar Säfvenbom, Anders McD Sookermany (red.) universitetsforlaget 2008

Zoglowek, Herbert, Rolland, Carsten Gade Friluftsliv - et emne med de gode opplevelser? Kroppsøving 2007

Skurset, Nils Ola: Friluftsliv og høgskulekurs på Yksnøya . I Forske på Yksnøya - går det an? : utfordringar i praktisk-estetiske fag : Yksnøya-seminaret 2006. Høgskulen i Volda 2006

Høyem, Jannicke: Egen utviklingsplan og refleksjonsnotater ? verktøy for selvstyrt læring i friluftslivsfaget. Kroppsøving vol.6 bind 6. 2004

Løvoll, Helga Synnevåg; Levendegjøring av kystkulturhistorie. I Forske på Yksnøya - går det an? : utfordringar i praktisk-estetiske fag : Yksnøya-seminaret 2006. Høgskulen i Volda 2006

Friluftsliv som pedagogikk

Dahle Børge: Min bestefars pedagogikk : en spire til anerkjennende pedagogiske arbeidsmetoder i friluftsliv. I Veglederen – et festskrift til Nils Faarlund. red. Anders McD Sookermany og Jørgen W. Eriksen Gan Aschehoug 2007

Oppseding, erfaringslæring og naturpedagogikk : Nansen - føredøme og inspirator - ein friluftslivssikon i Festskrift til Nils Faarlund; Veglederen. Cappelen forlag 2007

Perspektiv på friluftslivets pedagogik / Björn Tordsson ; oversat og bearbejdet af Torbjørn Ydegaard 2006

Friluftsliv : eit tradisjonsbunde eller kreativt og endringsvillig liv i naturen? / Gunnar Repp i Idrettspedagogikk / Hermundur Sigmundsson og Jan Erik Ingebrigtsen (red.) Universitetsforlaget 2006

Friluftsliv - i spennet mellom veiledning og undervisning. Bischoff (red) Hit 2000

Vanskeligstilt ungdom

Problematferd i villmarka : sammenhenger mellom friluftsliv og problematferd blant ungdom / Ketil Skogen Miljøbetonet livskvalitet 1998

Problematferd i villmarka : sammenhenger mellom friluftsliv og problematferd blant ungdom / av Ketil Skogen Frifo 1999

Psykologiske perspektiver på friluftsliv

Strumse, Einar: Psykologiske perspektiver på forholdet mellom menneske og natur Tidsskrift for Norsk Psykologforening vol 44 nr. 8 2007

Outdoor recreation interests and environmental attitudes in Norway. / Bjerke, Tore, Kleiven, Jo, Trahne, Christer. Managing Leisure vol 11 nr 2 2006

Cognitive and behavioral aspects of people-place interactions in recreational boating. The case of locals, cabin dwellers and boat tourists in the Nøtterøy/Tjøme Skerries boating area, southeastern Norway. Meyer, R. (1999). // Dr. polit-avhandling, Geografisk institutt, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, NTNU.

Congruence between recreational mode and actual behavior : a prerequisite for optimal experiences? / Joar Vittersø, Marit Vorkinn, Odd Inge Vistad Journal of Leisure research 2001

Happy people and wonderful experiences : structure and predictors of subjective well-being / Joar Vittersø. Drgradsavhandling – Psykologisk Institutt, Universitet I Oslo 1998

Motivasjon, mening og friluftsliv : en langtidsstudie av forholdet mellom involvering, personlighet og naturopplevelser / Joar Vittersø FRIFO-rapport 1998

Friluftsliv, myter og identitet : en symbiotisk relasjon / Joar Vittersø ØF-rapport 1996

Visitor Satisfaction and Tourist Attractions: Measuring Tourist Experiences by means of the Flow-Simplex

Friluftsliv og sikkerhet

Hvorfor blir ikke flere norske frikjørere drept i snøskred?/Alf Odden. Innlegg på konferansen Snøskred og Friluftsliv, Stryn 10-13.11.2005.

Snøskred og friluftsliv : konferanserapport : Stryn 24-27 oktober 2002 / redaktør: Krister Kristensen

NGIs vurderingsmodell for ferdsel i vinterfjell / Krister Kristensen i Snøskred og friluftsliv : konferanserapport : Stryn 24-27 oktober 2002 / redaktør: Krister Kristensen

Noen tanker om opplæring og målgrupper (i forhold til skredundervisning) / Ola Einang i konferanserapport : Stryn 24-27 oktober 2002 / redaktør: Krister Kristensen

Frikjøring i Norge - en studie av aktivitetens mønster og omfang, samt utøvernes bakgrunn og motiver for friluftslivsutøvelse / Alf Odden i konferanserapport : Stryn 24-27 oktober 2002 / redaktør: Krister Kristensen

Friluftsliv, sikkerhet og ansvar : rapport fra seminar om sikkerhet i utdanning og opplæring, 2.-4. november 1998 (Bischoff red.) Hit skrift. Inneholder bidrag fra Ivar Mytting, Geir Grimeland, Bjørn Tordsson, Nils Faarlund m.fl.

Friluftsliv – helse, livskvalitet

Friluftsliv og helse – en kunnskapsoversikt. Hit 2007

Helse, mestring, naturopplevelse: friluftsliv som et ledd i forebyggende og helsefremmende arbeid for personer med kroniske lidelser / Lisbet Grut Oslo : SINTEF Helse 2005

"Nærmiljøfriluftsliv, tilrettelegging og helse" : en forskningsoversikt : folkehelse og kultur i ditt distriktsfylke / Tor Egil Bagøien Arbeidsnotat Hint. 2003

Pust! : aktive barn med astma og allergi / Merete Lund Fasting Oslo : Sebu forl. 2000

Forskning

Vitenskapsteoretiske posisjoner i norsk friluftslivsforskning. Alf Odden Hit-skrift 2002

Friluftsliv / Marit Vorkinn og Anne Mari Aamelfot Hjelle (red.) Forskningsprogrammet Bruk og forvaltning av utmark

Norsk friluftslivs verdigrunnlag og forskningsmessige forsøk på bestemmelse og levendegjøring. Nils Faarlund /Rapport fra konferansen Forsking i friluft. Landskonferanse om friluftsliv og forskning Stjørdal 18-19 november 1998./ Oslo: Friluftslivets fellesorganisasjon.

Annet

Hagen, Trond Løge: Patterns of outdoor recreation activities among Norwegians: an evolutionary approach. Annales Zoologici Fennici vol 41:5 2004

Luksus for alle? Røed Larsen, E. (2001). //Produksjon av naturopplevelser med bruk av fritidsutstyr./ Økonomiske analyser 5. Oslo: Statistisk sentralbyrå.